

אור שבעת הימים

שיעורים בספרי אבות החסידות על פרשת השבוע
ודברות קודש

מאת כ"ק מרן ארמו"ר שליט"א

גליון כה | פנימי | פרשת צו-פרה תשפ"ד

דברות קודש
הילולת הרבי ד' אלימלך
עמ' טו

דברות קודש
לימי הפורים
עמ' יב

שיעור בספר
הגל מחנה אפרים
עמ' ה

שיעור בספר
מגיד דבריו ליעקב
עמ' א

שיעור בספה"ק מגיד דבריו ליעקב להמגיד ממעזריטש

אות נד

מי שמרגיש שאינו מקושר להשי"ת הוא תמיד מקושר אליו ית'

אמרו חז"ל (כתובות קד:): בשעת פטירתו של רבי, זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר, רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שעסקתי בתורה בעשר אצבעותי ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה. פירוש, דעשר אצבעות נקרא עשר מדות, דהיינו עשרה שכליים והגדרות רוחניות הקיימות בכל מהות רוחנית, שהם כמו אצבעות שמטלטלים עמהם כל מה שצריך, כן ע"י המדות נעשה כל דבר כידוע.

וזוהו 'עסקתי בתורה בעשר אצבעותי', שהם עשר ספירות בחכמה ובינה חסד וגבורה וכן כולם, עם הכל עברתי את הש"י ב"ה.

'ולא נהניתי' על דרך שאמרו רז"ל אבר קטן יש באדם, מרעיבו שבע, משביעו רעב. פירוש, שהדבר רומז על מידת ההתקשרות בו ית' שנקרא אות ברית. ואם מרעיבו אזי שבע, רצונו לומר, כשאומר בלבו שהוא אינו מקושר כלל ומרגיש שהוא רעב לדביקות

ה', הוא שבע, אזי תמיד הוא מקושר, כי הוא משתוקק תמיד להתקשר בו יותר. אבל באם משביעו, ר"ל שאומר בלבו שהוא מקושר, אזי הוא רעב. והברית נקרא אצבע קמון מלשון לא כל האצבעות שוות. וזהו אפילו באצבע קטנה, ר"ל אפילו בשעת זיווג ג"כ לא נהנה בגשמיות אלא היה מקושר בדביקות הרוחניות.

כי באם מרגיש שלא עשה כלום עדיין, והוא משתוקק לחפש את הקירבה להשי"ת והוא רעב ואינו שבע בכל עת, אזי בכל פרט ופרט מחפש את התענוג של קירבת ה', עד שאינו פנוי ואינו עסוק בהנאות שוא של הכלי העוה"ז.

אות נה

בכל פרט יש מידה אלוקית וצריך להעלותה

'ויסעו ממרה ויבואו אלימה' פירושו על דרך 'זילכו שלושת ימים ולא מצאו מים ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם'. דהנה כתיב שאמרו המרגלים 'אריץ אוכלת יושביה היא' ויאמר אליהם כלב בן יפונה לא כי 'עלה נעלה'.

וביאור הדבר הוא, דהנה איתא בתיקונים שהקב"ה ברא את העולמות בשביל שיתגלו המדות, וכמו שכתב מהרח"ו בפתחה לעין חיים (שער א ענף ב) 'וכשעלה ברצונו להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים לסיבה נודעת והוא ליקרא רחום וחנון וכיוצא ואם אין בעולם מי שיקבל רחמיו ממנו איך יקרא רחום וכן על דרך זה שאר הכנויים, כי המוחין כגון חכמה ובינה יכול האדם לחשוב ולהתבונן בינו לבין עצמו, אבל המידות הן כלפי אחרים ואם אין אחרים לא יוכלו המידות להתגלות ולצאת מן הכה אל הפועל, כי כל המדות שיתגלו כמו אהבה ויראה וכיוצא הם כלולים תחלה במחשבה רוחנית נעלמת, ואינה מוחשית בגילוי בפועל, רק מקודם היתה האהבה ישינה וכמוסה בכה, כי אנו רואים כשבא לפני אדם בנו החביב מתעורר בו אהבה, ומוכרח להיות שגם מקודם היה לו ג"כ מדת אהבה רק שלא נתגלה עד כעת.

ולא זו בלבד שהאהבה קיימת עוד לפני שמתעוררת בפועל, אלא שבאהבה עצמה גם כן כלולים כל המדות, אפילו מידת השנאה, כי אנו רואים שמחמת אהבה לעצמו או לאחרים, אדם שונא את שונאיו, וכל המדות כידוע, נמצא ששנאה זו כלולה במידת האהבה. ומחמת אהבה מוכרח דיבורים של אהבה, ואפילו דיבורים אחרים מוכרחים מחמת אהבה, כדמצינו גבי שואל המלך שדברו דברים יתירים עמו כדי להסתכל ביופיו:

והנה סוף מעשה במחשבה תחלה. למשל שאם אני רואה תוצאה למעשה שהאדם מוליך עצים מיער, אני מבין שיש לכך כמה וכמה שלבים שקדמו לכך, דהיינו שרוצה לבנות בית היינו מידת הכתר שהוא הרצון, והושב במחשבתו האיך לבנות דהיינו המוחין חכמה ובינה. ואחב שיחא הבית כך והחררים כך שזהו מידת החסד והאהבה, ושונא שיחא חררים אחרים שזהו מידת הגבורה והיראה, לפי שכך מפואר אצלו הבית הזה על ידי מידת התפארת, ומדבר לעבדיו שיבנו הבית הזה דהיינו נה"י שהם הוצאת הרעיון לפועל.

נמצא כלולים כל המדות בזה, ובמיוחד לגבי מידת נצה והוד הכלולות זו בזו, שהם כמו אהבה ויראה אלא שהם בקיום הדים וברורים יותר. והיינו שמידת הנצה הוא שהאדם רוצה לפועל רעיון ולכן דוחק הצידה את כל הדברים המעכבים ומונעים אותו מלהוציא לפועל, ו'מנצח' את המכשולים, ובכך יש תוצאה של 'הוד' ויפוי'.

וכל המדות באים מכה הרצון שהוא הכתר הנעלם ששם רצה לבנות הבית. ובהרצון אינו ניכר התחלקות המדות, כי הכתר הוא אחדות פשוטה שהכל נכלל בו כאחד, ואפילו הטעם והסיבה לא נתגלה ברצון, כי הרצון הוא למעלה מטעם ודעת כמוכא בספרי חכ"ד. כי כשרוצה לבנות הבית אינו יודע מאיזה טעם, אלא יש בו עונג פשוט ללא הגדרה, בבחינת 'שתוק, כך עלה במחשבה לפני' (מנחות כט, א), רק אח"כ מיישב את עצמו מפני מה אבנה בית, כדי שאדור בתוכי, ונמצא שבתחילה עלה ברצונו שלא מחמת איזו סיבה פרמית, אלא משום שכך נתאוה, וכמאמר בעל התניא שעל תאוה לא שואלים שאלות, ורק אחר כך מגיע ההסבר משום ששואל את עצמו למה עשיתי זאת והשכל מחוייב לענות על פי הגיון. וכן ג"כ ברא הקב"ה וצמצם את עצמו כביכול בהמדות, הכל בשביל עולם המעשה, כי תכלית המידות היא שיגיע בסוף לתוצאה במעשה.

והנה ישראל עלה במחשבה, ישראל היא כחינת תפארת, ורצה לומר שהתפארות עלה לפניו יתברך במחשבה, כדי שתתגלה התפארותו לבני האדם, וזהו הרצון הקדום שאין לכך הסבר על פי שכל מדוע רצה לגלות התפארותו. וכשהאדם עובד את הקב"ה יש להעלמות עליה גדולה, והיינו שכל המעשים שהוא עושה יש לכך משמעות והוא מעלה אותם את כל הבריאה הגשמית לצורך גבוה. כמשל שר שעובד את המלך, וכשעולה לגדולה לתפקיד חשוב יותר, אזי גם העבד של השר עולה לגדולה, כי נעשה חשוב למלך,

⁸ על דרך משל כאשר גרעין חיטה רוצה לבקוע מעל האדמה הוא צריך להתגבר על מכשולות ומניעות רבות, כגול לחות וקרירות ותולעים ומזיקים וכח המשיכה ועובי הקרקע, וזהו כמו חיים שלמים של שבעים שנה עבורינו, וכל זאת על ידי מידת הנצח, שצריך לנצח כל הזמן את המניעות הרבות הנעמדות בדרכו, וכתוצאה מכך נעשה 'הוד' שזהו היופי והתוצאה.

ועל דרך זה כשהאדם מתעלה למדרגה גבוהה יותר, אזי גם בגדיו וכל הדברים הנלווים אליו מתעלים יחד איתו.

וזהו שאמרו הז"ל² **הדרכים מבקשים תפקידם**, כלומר, שהדרכים שהיו מוליכים לירושלים רוצים שילכו **בם עולי רגלים**, וכאשר הרב בית המקדש היו דרכיה אבלות מאחר שאין להם תפקיד שיעלה אותם למקומם הראוי. **כמשל בן הכיב שעושה מעשה נערות, יש לאביו תענוג כמו שהיה עושה דבר שכל. ואם לא היה עושה כלום לא היה לאב תענוג כלום.** כך הוא ית' מתענג מכה עלייתם לרגל, אע"פ שנחשב אצלו יתברך כמו מעשה נערות, **נמצא התענוג הוא מכה הדרך כי הדרך רוצה שיפסעו בו לשם שמים, נמצא שיש תענוג להבורא ית' מכך שהדרכים מתענגים, כדרך שהאב מתענג ממה שבנו מתענג מדבר שטות.** וזהו פירוש 'ארץ אוכלת יושביה', היינו שהיא אוכלת ומכניסה בפנים את יושביה שהם מעלים אותה, **דככל דבר ודבר יש מדותיו של השיי.**

וזהו פירוש 'כל התורה שמתיו של הקב"ה, הגם שלא נראה במפורש שנזכר שם הקב"ה להדיא, ואפילו המעשיות המדברים מאיזה מדה או מאהבה או מיראה, זהו ג"כ התלבשות הקב"ה בהם כי בכל דבר יש מידותיו של הקב"ה. רק האדם צריך ליזהר בכל מהשבה ומחשבה שיעלה אותה ולא להשאיר אותה בענייני קטנות אלא לתת לה מקום בדביקות האלוקות ולייחד הכל לאלוקות, **הן למדת אהבה אם הוא דבר של אהבה, או למדת יראה, וכל העבודות שיעשה. ואע"פ שעצם התענוג שלו מענייני שטות גורם תענוג למעלה, כדרך אב שנחנה לראות בנו הקטן מתענג על ענייני שטות, אבל לא ישב בהם בקביעות בלי דביקות ולא ישהה זמן רב במידות אלו בלי למצוא בהם חיבור לעליונים, כי זה הוא שטות גדול. למשל אדם שנסע לעיר אחרת לסחורה וישב ועזב את בני ביתו, וכי יש שטות גדול מזה, הרי שכח את העיקר דהיינו לחזור לביתו ולהביא לשם את הסחורה. כך הקב"ה שלח את האדם לעולם הגשמי, והמחשבה האלוקית היה שיעלה את כל הניצוצות, ואם ישב בה ולא יעלה אותה ולא ישיב אותה להקב"ה, וכי יש שטות גדול מזה.**

וזהו 'ארץ אוכלת יושביה', שהמרגלים טענו שהארציות והגשמייות אוכלת ומכלה את היושב בה בקביעות. **אמנם כלב אמר כי 'עלה נעלה' כי הלא המדות האלו הם אחדות עמו ית', וע"י עלייתם נעלה גם כן.**

² ראה איכה רבה (א, ל): אפילו דרכים מבקשין תפקידן, ההוא דכתיב 'דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד'.

שיעור בספח"ק
דגל מחנה אפרים

פרשת צו

היבור אנשי הצורה עם אנשי ההומר מעורר את מידת התפארת המיוחדת את מידות חסד וגבורה

או יאמר בפסוק 'זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר' וגו'. ולבאר זה נקדים לבאר פסוק 'מלך במשפט יעמיד ארץ, ואיש תרומות יהרסנה'³ (משלי כ"ט, ד') והפסוק הזה אינו מובן, ואף לפי דרש הו"ל (סנהדרין ד' ב) צריך להבין שפתח ב'מלך' וסיום ב'איש'.

ולהבין זה נבאר בקצרה כי ידוע שהקב"ה ברא העולם בשלש מדות שהם בחינת חסד וגבורה ומדה האמצעית היינו תפארת הכלולה משניהם והוא הנקרא משפט. וכן הוא הענין אצל מידותיו של הקב"ה שבתחילה עלה במחשבתו לברוא את העולם על ידי מידת החסד כדי להטיב לברואיו ויכירו חסדו הגדול, ואז היה השפע מתפשט בלי גבול, ואחר כך הבריאה עצמה היה צמצום שהוא בחינת דין וגבורה, אך מאחר שאין העולם יכול להתקיים במדת הדין לפיכך שיתף מדת הדין ברחמים, וזהו בחינת אברהם יצחק ויעקב, שהם כנגד שלוש מידות חסד גבורה תפארת. והוא שרימז הפסוק (תהלים נ', א') 'אל אלהים ה' דיבר ויקרא ארץ' והנה 'אל אלהים הוי"ה' רומזים על שלוש מידות אלו, כי שם א"ל הוא בחסד, שם אלקים הוא בגבורה, ושם הוי"ה בתפארת, ורצה לומר שבאלו השלש מדות 'דיבר ויקרא ארץ', ועיין בזוה"ק (ח"ג קי"ז א), וכן העולם מתנהג על פי שלש מדות האלו לפעמים במדת החסד, ולפעמים במדת הדין חס ושלום, ולפעמים במדת הרחמים שהוא ממוצע מן חסד ודין:

³ פירש רש"י: 'יעמיד ארץ' - אם שופט אמת הוא יעמיד ארץ. 'ואיש תרומות' - איש גאות שאינו חש להיות מתון בדין ורבותינו אמרו אם הדיין דומה למי שאינו צריך לקנות אוהבים וליקח שוחד הוא יעמיד ארץ ואם דומה לכהן השואל תרומות על הגרנות הוא יהרסנה.

והנה כשהעולם מתנהג במדת החסד, אין זו הנהגה הישרה והראויה, כי החסד הוא בחינת טוב לכל, לרעים ולטובים, ובאופן כזה אין הפרש ניכר בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו, וכמו שאמר ישעיהו הנביא ע"ה (ישעיה כ"ז, ד) 'חמה אין לי לפשוט על מדת הדין', וכן כשמתנהג העולם על פי מדת הדין חלילה אין העולם יכול להתקיים כלל חס ושלום כי מוי יצדק לפניו בדין. אבל כשהעולם מתנהג על פי מדת המשפט שהוא מדה אמצעית אז מתנהג העולם כשורה, כאשר הטוב והחסד הוא נשפע לאחביו ולשומרי מצוותיו לאלף דור, והגבורה והדין הוא נשפע לעוברי רצונו, ואז ניכר בין עובד ה' לאשר לא עבדו:

והנה ידוע מלכותא דרקיט הוא כעין מלכותא דארעא (ברכות כ"ח א) וכאשר העולם מתנהג למטה, כך הם מעוררים הנהגת אלוהות כביכול ברוך הוא וברוך שמו במדותיו, לכן נשתנה לפעמים כי הוא לפי הנהגת העולם, והיינו כי הצדיקים והחסידים שבדור המה מצד החסד כמאמר חז"ל (זוהר ח"ג רפ"א א) איזהו הסיד המתחסד עם קונו, שעל ידי מידת החסד רוצה להטיב ולהתחסד עם קונו.

והנה תיבת 'קונו' יש לה שני פירושים, אחד קונו היינו 'בורא' מוי שבכא אתו, והשני הוא לשון 'תיקון'¹ כמו ידע שור קונהו (ישעיה א, ג) ופירש רש"י מתקנו בהרישה, וזהו ידע שור קונהו שמרמז על נשמתו של אדם שעושה עמה חסד כמאמר הסבא במשפטים על פסוק (שמות כ"א, ז) 'וכי ימכור איש את בתו לאמה וגו' לא תצא כצאת העבדים' עיין שם, והיינו 'בתו' דא נשמתא שיורדת בעולם הזה כדי לתקן צרכי הגוף בעולם הזה, כי הנשמה היינו השכל והחכמה המחיה את האדם, 'לא תצא כצאת העבדים' וגו' היינו שלא יגור ולא ירא ביציאתו מן העולם משום דבר שבעולם, ולא יהיה כדרך העבדים

¹ זה לשון הכתוב 'חמה אין לי מי יתנני שמיר שית במלחמה אפשעה בה אציתנה יחד', ופירש במצודת דוד: גם מאז לא הערתי עליהם כל חמתי כי אם הייתי מעיר כל חמתי אז מי הוא שיתן לי שמיר ושית כלומר זה הכרם שנתן לי מאז שמיר ושית במקום ענבים אם היה לי חמה מרובה הייתי פוסע בה פסיעה אחת והייתי שורפה כולה כאחד במלחמה כשאני נלחם עמה להפרע ממנה על עונותיה.

² תיקון אינו במשמעות של תיקון החסרון, אלא מלשון סידור, כמו תיקון השערות. והוא על דרך ה'תיקונים' שעושים על ידי יחודים וכיוצ"ב, היינו שמעמידים את העולמות על תיקונם וסדרם הראוי.

היוצאים מן אדוניהם אשר מורך כלבכם מהמת האדנות התקוע בלבב¹, רק יצא כבחירת חירות כמו 'אשריך ארץ שמלכך בן חורים וגו' (קהלת י', י"ז) וכן 'שארה כסותה ועונתה לא יגרע' (שמות כ"א, י') עיין שם בסכא, לכן הצדיקים והחסידים העושים זה ומתחסדים עם קונם הם בודאי מצד החסדים שבמידת 'חסד' והם נקראים אנשי צורה העוסקים בחלק הרוחניות. ואנשי חומר העוסקים עם הגשמויות, הם מצד הגבורות, ורשעים העושים נגד רצון ה' הם מצד הגבורות שבגבורות והבן.

לכן כשהעולם מתנהג למטה על פי אנשי הצורה שהם המושלים ומנהיגים הדור בבחינתם בחינת החסד אזי מעוררים בזה מדת החסד של ה' יתברך ברוך הוא, וכן להיפוך חס ושלום כתיב (משלי כ"ט, ב') 'זכמשול רשע יאנה עמ' עיין שם. והיינו שהקב"ה נעלה מכל המידות, ומאתו לא תצא הרעות והטוב, והכל תלוי במעשי התחתונים שמעוררים במעשיהם את המידות העליונות, אם בחסד ואם בגבורה.

אך צריך להבין שעיקר הנהגה ישרה הוא כשהעולם מתנהג במדה האמצעית שהיא מידת התפארת, והאיך היא מתעוררת בזה העולם התחתון, שהרי מידת החסד מתעוררת על ידי הצדיקים המתחסדים, ומידת הגבורה מתעוררת על ידי מעשי הרשעים, ואיך מתעוררת מידת התפארת בעולם.

אך הענין הוא, כי בודאי בעולם הזה אי אפשר שיתנהג בעולם על פי צדיקים וחסידים כאשר שמעתי מהרב הגאון מפולנאה זללה"ה בשם הרמב"ם ז"ל כי הרמב"ם מקשה על הא דאיתא (ברכות ה' א) אין להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה, אם כן למה ברא כל העולם ומלואו, לא היה לו לברוא רק האדם שהוא ארבע אמות של הלכה.

ותירין הרמב"ם כי כל העולם כולו נברא בשביל אותו האדם שהוא ארבע אמות של הלכה, ואם האיש ההוא היה צריך לחרוש בשעת הרישה ולקצור בשעת קצירה וכן כשהיה צריך לו בגד ללבוש היה צריך הוא עצמו לתקן כל מיני תיקון הצריך, א"כ תורתו מתי היתה נעשית, ולא היה אפשר לו להיות ארבע אמות של הלכה. לכן ברא הקדוש ברוך

¹ וידועים דברי האבן עזרא שהדור שיצא ממצרים התרגלו לעבדות בארץ מצרים ולא היו ראוים לעלות לארץ ישראל ולכבוש אותה מיד האומות, ולכן לא עלו לארץ אלא בניהם אחריהם שלא טעמו טעם שעבוד.

² ואמרו חז"ל (ב"ק צב): מנא הא מילתא דאמרי אינשי: בהדי הוצא לקי כרבא [כשעוקרים את הקוץ שגדל אצל הכרוב, פעמים שנעקר הכרוב עמו, ונמצא לוקה בשבילו], אמר לו, דכתיב: 'למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם ה'.

הוא עולם ומלואו זה חורש זה זורע זה קוצר זה טוחן זה מתקן מלבוש ונותן לו בכדי שלא יצטרך להטריד עצמו ממלאכתו מלאכת שמים, ועל ידי זה יש לכל העולם כולו שיתוף וחיבור עם ארבע אמות של הלכה.

נמצא שאי אפשר באופן זה להתנהג העולם על פי אנשי הצורה הרוחניים ואנשי החסד, כי באופן כזה שכולם צדיקים וחסידים היה הלילה ביטול להם ולעולם מהמת טרדתם בעבודת הבורא ברוך הוא, כי אין אחר זולתם שיתעסק בכך, ולכך שיתף להם אנשי החומר העוסקים בגשמיות לעשות צרכי העולם בכדי שלא להטרידם ממלאכתם מלאכת שמים, וכשהעולם מתנהג כך והאנשי החומר הגשמיים יודעים ומבינים זה שעושים צרכי העולם רק בכדי שיהיה הרווחה לאנשי הצורה הרוחניים ויהיו ממולאים מכל טוב הצריך להם בכדי שלא יטרדו ויבטלו הם ושלום מעבודתו יתברך, ולכך הם נכנעים תחת ידם לכל אשר מצוים להם ומשגיחים עליהם להספיק להם כל צרכיהם:

וכן בודאי מוטל הדבר על אנשי הצורה הרוחניים להשגיח על אנשי החומר העוסקים בעניינים הגשמיים בכל עסקיהם שלא יצאו הם ושלום הויז לשיטה בעוסקם במרדת העולם שלא ישכחו בכוראם הלילה, ולהזכירם בכל פעם ולהדריכם ולהנהילם בדרך הישרה על פי הדת והתורה ועל פי השכל האלוהות להורות להם הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ובה נעשה שיתוף וחיבור אנשי החומר עם אנשי הצורה, ובה שמשלבים את אנשי הצורה שהם בחינת חסד עם אנשי החומר שהם בחינת גבורה, מעוררים בעולם העליון שהוא מנהיג גם כן את כל העולם כולו במדת הרחמים היינו מידת התפארת שהוא כולל מחסד וגבורה בחיבור שתי מדות אלו, שהתפארת הוא נקרא מדת משפט וכן נקרא מדת הרחמים, ואז הגבורות הם נכנעים ומצומצמים תחת יד החסדים שלא להתפשט החסד יותר מבדי הצורך ונמתקו הגבורות הקשים ומתנהג העולם על פי הרחמים:

ועל פי זה נבאר ש"ם בבא בתרא (ע"ד א) רבה בר בר חנה הוה אזיל במדבר ופגש רועה אחד וכו' ואמר לו תא ואהוי לך היכי דנשקי ארעא ורקיע בהדי הדדי - בא ואראה לך את המקום בו נפגשים השמים והארץ, הואי דעביד כוי כוי - ראיתי את גלגל השמים, שעשוי כמו הלונות הלונות. שקולנא לסולתאי ואנחיה בכזותא דרקיע - הנחת את סל הלהם שלי בהלון הרקיע, ועמדתי להתפלל. אדמצלינא בעיתא ולא אשכחיה - לאחר שסיימתי את תפילתי חיפשתי אותו ולא מצאתי, אמרי גנבא איכא חבא - שאלתי לאותו רועה וכי יש כאן גנבים שגנבו את הסל שלי בשעה שהתפללתי. אמרו גלגלא דרקיע הוא דהדר נטריה עד למחר וכו' - השיב הרועה, אותו הלון שבו הנחת את הסל שלך, גלגל הרקיע הוא שמסתובב ועתיד לחזור למקומו למחרת.

ועל פי הדברים הנ"ל שאנשי החומר הרומזים על מידת הגבורה, עם אנשי הצורה הרומזים על מידת החסד, הם משותפים על ידי השגחתם כל אחד על הבריו, זה האיש החומרי ליתן לו לאיש הצורה את כל די צרכו וסיפוקו ופרנסתו, וזה איש הצורה להשגיח עליו על איש החומר להדריכו בדרך הישר.

וזהו רימז רבה בר בר הנה היכי דנשקי ארעא ורקיעא, 'ארעא' היינו אנשי החומר שהם בחינת ארעא, יש להם חיבור ונישוק עם 'רקיעא' הם אנשי הצורה שהם בחינת רקיע, וכולם מתחברים יחד, וחזאי דעביד כזי כזי היינו לשון חלונות רצה לומר בזה שיש להם שיתוף וחיבור בעניני השגחה זה על זה והוא בחינת חלונות שמסתכלים ומשגיחים זה על זה.

והמשיך ואמר, שקילנא לסולתאי פירש רש"י סל הלחם וכו'. פירוש, אחר אשר ראה וחיבין זה שכל העולם הם חיבור אחד וכל אחד צריך לחיבור, פנה עצמו מכל עניני ועסקי עולם הזה מלעסוק בפרנסתו ותלה פרנסתו דהיינו הסל בבטחון בה, וזהו אנחיה בכזותא דרקיע. אדמצלינא בעיתא, פירוש כשעסקתי בתורה ועבודה, ולא אשבחיה היינו לא מוצאתי את פרנסתי. אמרתי לו וכי גנבי איכא הכא היינו אתמוזחי קא מתמה וכי במקום המשפט והבטחון הלילה יהיה עול ורשע להסור פרנסתי הם ושלום, 'והארץ ניתנה וכו' פני שופטיה"¹⁷ וגו' (איוב ט', כ"ד) כמעט ממש כגונבים והכן.

אמרו לי גלגלא דרקיע הוא הדר, והוא על דרך משל ששמעתי מאא"ז זללה"ה למלך שעשה מלחמה ויש לו חילות רבים, יש מהם הולכי רגלים ויש מהם רוכבי סוסים. ודרך המלחמה הוא שאותם הולכי רגלים הם עומדים בקשרי המלחמה מקושרים ומשולבים אחד אל אחד ולא יסורו כי מקושרים הם יחד בטבעות ברזל, והם העומדים בעומק המלחמה שאי אפשר להם לברוח אנה ואנה, והרוכבי סוסים אף שהם גם כן במלחמה כשבא עליהם המלחמה בחזקה הם בורחים כמוסיהם ואין מוסרים נפשם, אבל הרגלים הם מוסרים נפשם במלחמה כשביל כבוד המלך.

וראיתי פעם ספר שמכיא את תכסיסי המלחמה של הרומאים, שהיה להם רצים שהיו הולכים לפני המחנה, ובתוך המחנה היה להם שורות שורות של חיילים שעמדו קשורים זה לזה כחומה שלא יוכלו לפרוץ בפנים המחנה. ועל זה מיוסדים דברי הבעש"ט.

¹⁷ זה לשון הכתוב: 'ארץ נתנה ביד רשע פני שפטיה יכסה אם לא אפוא מי הוא', ופירש במצודת דוד: 'ארץ נתנה' - הנה הרשע בעודו כל הארץ שלו היתה לעשות בה חפצו לגזול ולעשוק ולרוב חזקו הנה שופטי הארץ יעלימו עין ממנו וכאילו יכסה פניהם לבל יסתכלו במעשיו. 'אם לא' - ר"ל אם תאמר לא כן הוא איה פה האיש ומי הוא אשר יכזב אמרי.

וכשה' עוזר להם שמנצחין המלחמה אזי באים הרוכבים ובוזזים השלל כי יש להם סוסים כאשר יוכלו שאת ונותנים עליהם משא, אבל הולכי הרגלים אינם לוקחים מהשלל כלל רק מעט לחם ומים בכדי להחיות את נפשם על יום אחד על כל פנים, כי כבוד עליהם המשא טורח כובד השלל, ודי לו בשלל נפשו ובוטח הוא הלא כולנו עובדים מלך אחד בעד כבודו הרמה וכשיחמר לי איזה דבר בשעת השלום אזי יתן לי הרוכב מהשלל הרבה שלקה הוא, כי מלך אחד אנחנו עובדים, וברדאי יש לנו חלק בזה השלל יותר מהם כי אנחנו הגורמים בעזרת ה' יתברך ניצוח המלחמה במסירת נפשינו. והם רוכבי הסוסים אינם עושים כן, ואינם רוצים ליתן להם משללם אף מזון סעודה אחת באומרים שהם גרמו ניצוח המלחמה:

והנמשל מובן, כי אנשי הצורה והעבודה הם נדמים להולכי הרגלים, הם המוסרים נפשם תמיד על כבוד המלך מלכו של עולם, והם שמנצחים המלחמה להשבות כל המקטריגים והמסטינים הקמים עליהם ורוצים למנוע השפעת מן העולם, ועל ידם יורד השפעת לעולם. והרוכבים הם אנשי החומר המתעסקים בגשמיות אשר רוכבים על סוסים גדולים ומזיבים הם המזלות שלהם, ובשעת ניצוח המלחמה והשפעת בא לעולם הם חוטפים הרבה שפע, ואנשי הצורה די להם כסיפוק יום יום כדרך התורה והמטחון ודי להם בניצוח המלחמה שכבוד המלך נתגדל, ודעתם שאנשי החומר כודאי יספיקו להם די צורכם כי הם באמת העיקר.

והם אנשי החומר לא כן ידמו, ואינם רוצים ליתן להם כלום, ואומרים לנו המים והשפע. וזהו גלגלי דרקיעא פירוש בעלי מזלות שיש להם עשירות מחמת מזלם הם חוטפים את השפע. נטרי עד למחר, פירוש המתן עד שגלגל המזלות יחזור לכאן, כי גלגל הירח והשמש מתגלגלים סביב העולם כאילו הם נמצאים על גלגל ומבעת המקיפה את העולם, ולכל כוכב גלגל משלו, וזהו עולם הגלגלים שהם אינם נראים בחוש, ולכן אמר לו שימתין עד שיחזור המזל, היינו עד אשר יעורר עצמו המלך בחסדו הגדול ולהסתכל על עובדיו ועל מעבדיו, ואז כודאי יתן להם ה' בחסדו הגדול כל טוב ויבושו כל המצירים אתכם וירויה לכם בחסדו הגדול בכל טוב כי הוא היודע באמת שבכם תלוי הניצוח ולכם ראוי השלל והשפע לבוא בראשונה:

ועתה נבאר מה שחתחלנו בו 'מלך במשפט יעמיד ארץ' היינו מאן מלכי רבנן, כשה' מלך' שהוא התלמיד חכם ועובד ה' כשהוא 'במשפט' היינו מידת התפארת שהוא ממוצע בין אנשי החומר ובין אנשי הצורה והעבודה הם המנחיגים את העולם ואנשי החומר נכנעין להם שלא יתפשטו יותר מכדי צורך עבודתם הנסה והעבה, רק להחיות נפשם ונפש התלמיד חכם. ועיקר ההנהגה הוא על פי עובדי ה', אזי יעמיד ארץ' היינו אז

יש לעולם העמדה ותקומה כי ממילא מעוררים מדות העליונים להתנהג השפע גם כן במשפט כנ"ל שהיא מידת התפארת הממוגזת בין חסד לגבורה. 'ואיש תרומות' פירוש אבל כשיש איש שמפריד זה מזה, ואין מלך שליט בעולם אלא כל איש הישר בעיניו יעשה, והחומר מתפשט יותר מדאי חס ושלום, ובזה 'הרפנה' חס ושלום כי מבטל את המיוזג בין מידת החסד למידת הגבורה, והבן:

דברות קודש ימי הפורים

לאבד את הדעת האנושית

מובא בספר אמרי פנחס^ט שימי הפורים לא יהיו נבטלים מחמת שהם נסים שבתוך הטבע, כי בחיצוניות היה נראה שיש כאן ענייני מלכות של אחשורוש ובגתן ותרש והמן, אבל לאחר זמן נתברר שהכל היה מושגה בפרטי פרטות בתוך הטבע.

^ט זה לשונו (שער ט אות קכה): עוד אמר דו"ז הגאון"ק ר' שמואל אבא [בן רבי משה מסלאוויטא בן רבי פנחס מקוריץ] זצ"ל ביאור על מאמר חכ"ל במגילה והובא גם ביוצר לפ' זכור. דאם אפילו כל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא נבטלים" והקושיא ידוע. חדא. דאיך יתכן דהמועדים יהיו ח"ו בטלים הלא כולם כתובים בתוה"ק שהיא נצחית. ותו. דאמר (כיון) דימי הפורים הם יותר טובים וגדולים מכל המועדים ואיך יתכן זה. א) הלא פורים הוא רק דרבנן ואיך א"כ יהי מילתא דרבנן לנצח נצחים יותר ממועדים שהם כולם כתובים בתורתינו הקדושה. ב) ואת"ל שענין דרבנן יהי יותר גדול במהות ואיכות מדברים שהם דאורייתא קשה. למה דווקא נקט פורים הלא גם חנוכה הוא דרבנן.

ואמר דו"ז ז"ל בזה כך. דהנה כל עניני המועדים מורים על עניני חוץ לדרך הטבע לאשר הי' בהם נסי נסים ושידוד המערכות כי בפסח היו נסים חוץ לדרך הטבע. היינו העשרה מכות שהי' רק במצרים ולא בישראל כמאמר הרמב"ם ז"ל שהיו נסים גמורים בלי ספק כן העברת בני" בחרבה. והמצריים נטבעו עיי' בהרמב"ם ז"ל בפירושו למסכת אבות פ"ה עיי"ש באריכות. וכן סוכות שהוליך הקב"ה את ישראל בשבעה ענני כבוד. וכן שבועות שנתגלה הקב"ה על הר סיני. וכל העם ראו אז דברים נוראים וניסיים. וכן חנוכה. דוק ותשכח.

אבל בפורים לא הי' נס חוץ לדרך הטבע. כי היתה הישועה או בדה"ט וכמאמרם ז"ל (מגילה ט"ו): מה ראתה אסתר שזימנה להמן עיי"ש כמה טעמים ע"ז בפשיטות. וזה כוונת המאמר הנ"ל. שאם ח"ו יהי' עת וכל "המועדים" יהיו בטלים שלא יהי' הדור כדאי ליעשות להם נסים חוץ לדרך הטבע אבל "ימי הפורים" לא יהיו בטלים פי' שיהי' להם אז ישועות בדרך הטבע. וזה "ימי הפורים" היינו נסים ובדרך הטבע שהיו בימי הפורים זה לא יבטל ח"ו לעולם. שאף שיהי' עת לישראל שלא יהיו כדאי ח"ו לעשות להם נס חוץ לדה"ט. אבל עכ"פ יעשה עמהם נסים בדרך הטבע. ויגין ויסוכך עליהם כנשר יעיר קנו ויצילם מכל רע. אכ"ר. (בית אפרים).

ולכן מחייב איניש לבסומי בפוריא, כי כל זמן שהאדם הושב לפי דעתו ושכלו האנושי, הוא מביט על הכל בעיני בשר ואינו מבין שיש כאן הנהגה אלוקית. ולכן צריך לאבד את הדעת האנושית, ואז יכול לראות הכל עין בעין כיצד הקב"ה מנהיג כל פרט ופרט.

הארת אבא בתוך רחל

וכתב האר"י הקדוש דרוש נפלא בענין פורים ואפשר לרמוז את הדברים גם בדורינו אנו. הדנה יש פרצוף הנקרא זעיר אנפין (ז"א) ונקרא ג"כ ישראל ונרמז בזה בני ישראל. וכן יש פרצוף הנקרא נוקבא דזעיר אנפין שהיא כנסת ישראל וארץ ישראל.

והמעשה של מרדכי ואסתר היה בשבעים שנות הגלות בבבל בין הבית הראשון לבית השני, ולכן לא היה התקשרות של המלכות ושל בית המקדש אל עבודתם של ישראל, והיה פירוד בין בני ישראל לארץ ישראל וביהמ"ק, בסוד עמידת רחל באחורי החזה דו"א כנקודה קטנה.

וכתב האר"י ז"ל שנה"י דאימא (ובתוכם מאירים גם נה"י דאבא) נכנסים לתוך ז"א ונהפכים להיות שם המוחין כה"ב שלו. ואז עומדת השכינה הנקראת רחל מאחורי ז"א כנקודה קטנה בלבד. ולצורך היחוד של קוב"ה ושכינתיה (דהיינו ז"א ונוק') צריך להגדיל את הנוק' לקומה שלימה באחורי ז"א. ובעבור זה מסתלקים הנה"י דאבא ואימא מתוך ז"א, ונופל עליו תרדימה ע"י הסתלקות המוחין, ונה"י דאבא ואימא נכנסים לתוך נוק' להגדילה לפרצוף שלם, ובמיוחד יסוד אבא שמאיר בתוך המלכות יותר מבז"א. ואה"כ הזורים נה"י דאבא ואימא לתוך ז"א ומתעורר משינתו, ורחל שהיא הנוק' עוברת לעבור בצד הפנים של ז"א לצורך היחוד.

והנה בפורים היה עת פקידה, שהגיע זמן הגאולה ובנין ביהמ"ק, ואז נחשב שהמוחין העליונים יצאו מתוך ישראל ולא השגיהו בהם כ"כ, כי עיקר ההשגחה היה אז לצורך בנין ארץ ישראל ובנין בית המקדש ומלכות בית דוד, וזה נחשב שנה"י דאבא ואימא יצאו מתוך ז"א הרומז על ישראל ונכנסו לתוך נוק' הרומזת על ארץ ישראל. ואז היה הסתר פנים מכלל ישראל, בסוד אלקיהם של אלו ישן הוא, שאינו משגיח כל צרכו על ישראל, ורצה להרוג את מרדכי שהוא הארת יסוד אבא המאיר בתוך מצבי החשכות, כדי שלא יוכל להבנות ביהמ"ק, אך לא עלה לו לבצע את זממו והאיר הארת מרדכי בעולם ונתגלה הארת יסוד אבא בתוך הנוק' שזהו הגילוי בתוך ההסתר פנים.

הסתר פנים בדרא בתראה

וגם עתה קודם הגאולה יש זמן פקידה לבנות את מלכות ישראל ולהרימה מעפרה, וראינו שקדמה לכך הנזירה האיזומה באירופה והיה הסתר פנים גדול מישראל, כי המוחין ניתנו במלכות לבנות הגוף של רחל שהיא אדמת הארץ, אלא שצריך רחמים מרובים כי נתאחזו בזה זדים מהרסי הדת פחותים שבפחותים כסילים שונים באיוולתם, וזהו חלק מהסתר הפנים, ולאחר זמן בביאת המשיח נראה ונשכיל איך כל הפרטים והמאורעות היו קשורים לבנין המלכות, ע"י שהרע וצד השמאל יהיו כסא לבנין הטוב, ויחזרו המוחין לישראל עד ליהודא שלים בקרוב ממש.

ולאחר שנבנה הגוף דרחל, צריך ז"א להעניק לה מזון. וגם בדרא בתראה, לאחר שהארץ נבנתנה בחיצוניות ובאחיות הקליפות, יש להכניס בה תורה ומצוות שזהו המזון ולהחיותה מצד הנשמה הפנימית.

ויסוד דאבא הוא הארת המגילה שמתגלה בעת קריאת המגילה, ובזמנו זה היה ע"י נס מרדכי וכו', אבל אותו אור גדול חוזר ומאיר בכל שנה ושנה הגם שאין בכל שנה הסתר פנים גדול כ"כ, וכן מתנות לאביונים זה המוחין שיוצא לבנות את רחל, וכן משתה ושמהה דהיינו אכילה ושתייה הם כנגד בנין החכמה ובינה של המלכות, כי אכילת פורים היא אכילה קדושה, וצריך שהשתייה תהיה מרובה מאכילה.

ובימי הפורים האלו מאיר הארה גדולה של קירבת ה' שכמעט אינו מצוי בשאר ימות השנה, וכן מאיר אהדות ישראל, וראוי מאוד ללמוד ביום הפורים ולנצל את הזמן המקודש, ומוב לב משתה תמיד.

מתוך שיעור בספר פרי הארץ

דברות קודש הילולת הרבי ר' אלימלך זי"ע

מעלת הציון הקדוש

ידוע ומפורסם בישראל, קדושתו הקדושה והעליונה של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, וציונו הקדוש היה מקום תפילה לרבים, בפרט ביומא דהילולא שנודע כאחת מהנסיעות הגדולות ביותר בפולין, ועד לשנות המלחמה היו נוהרים רבבות אלפי ישראל לציונו הקדוש ביומא דהילולא ופועלים ישועות גדולות.

וסיפר החסיד רבי בן ציון אפטער זצ"ל שנמע כמה ימים קודם לכן לעיר ליזענסק וקשר עצמו אל הגדר שסביב הציון כדי שלא יוכלו לדחפו משם, כי הלחיץ והדחק היה גדול מאוד. ואע"פ שהגיעו לשם גדולי הצדיקים והרבנים ונדחפו ההמונים, אבל הוא היה קשור ולא יכול להזיז.

מעלת הספה"ק נועם אלימלך

אצל חסידים היה הספר הקדוש נועם אלימלך נערץ ונקדש עד למאוד, וקשה מאוד להשיג אפס קצהו ודבריו סתומים והתומים, אין מפרש להם, מילין לצד עילאה ימלא, ועוסק בעולמם הטמיר של הצדיקים שהיו תמיד בביטול ודביקות, כעין המהלך של המגיד ממעזריטש שכל דבריו הוא להדריך איך להגיע לביטול מוחלט. וידוע שהמגיד מקאזניץ אמר שאינו מבין את הספה"ק נועם אלימלך, רק בערב שבת לאחר הטבילה במקוה הוא זוכה להבין דיבור אחד.

ואיתא בנועם אלימלך על מאמר הכתוב (שמות לד, כט) "משה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו", והוא מפרש בדרך רמוז, לא 'בדברו עמו' שהקב"ה דיבר עמו, אלא על עצם הדיבור של הצדיק, שכאשר מדבר בקדושה ודביקות נמשך עליו השראת השכינה ואור הקדושה, ונתלבש אור אלוקותו ית' עליו, ומרגיש את זיו הקדושה עליו. אך משה רבינו לגודל ענוותנותו וצדקותו, לא הרגיש כי קרן עור פניו, לגודל שפלותו שחשב שאינו כלום. וזה היה כל מהותו של הרבי ר' אלימלך, להתהלך בשפלות עצומה ובביטול מוחלט.

ובספר בית רבי מביא כי בעת שביקר הרב בעל התניא אצל אחד מגדולי המתנגדים שאל אותו הרב הנ"ל על ספר אחד שנמצא אצלו שנקרא בשם נועם אלימלך ושמע שמחברו

הוא מתלמידי הרב המניד ממעוזימש נ"ע והוא מונה אצלו תחת הספסל וביקש מבעל התניא לצייר לו מהות המחבר. והשיב לו בעל התניא, אצייר לפניכם מהות המחבר, אם הייתם מניחים אותו בעצמו תחת הספסל היה שותק ולא היה אומר לכם דבר.

זו היא דרכם של הצדיקים שלגודל ביטולם מורידים את ההסתר של הטבע, וממשיכים ישועות נפלאות על ישראל, בבחינת 'תנו לכם מופת' כדאיתא בנועם אלימלך (פרשת וארא): הנה האדם המלומד בניסים שהשם יתברך עושה לו גם בכל עת אזי הוא תמיד חידוש ונפלא בעיניו הגם שרואה שהשם יתברך עושה לו תמיד ניסים אף על פי כן הוא מפליא הדבר לחידוש גדול. עכ"ק.

וכתב זק"ק מקאמארנא זי"ע בהיכל הברכה (פר' בראשית) "ספר הקדוש נועם אלימלך כולו אור צהצחות עמקו עמוק עד למאד אם תזכו להבין דבר אחד מדיבורו".

עוד כתב בנתיב מצותיך (נתיב התורה) "ספר נועם אלימלך אין מי שישגיגו כי הוא כולו מדריגות גדולות אף על פי כן כל אחד מועם לפי מעשיו".

גודל נשמת הרבי ר' אלימלך זי"ע

עוד איתא בהיכל הברכה (כי תבא) "קבלנו מאת רבותינו, שכל אחד מישראל מברר ובונה חלק בבית המקדש, ורבינו אלימלך זי"ע היה לו עליות נשמה ועלה למעלה, והראו לו, שבנה בקדושתו את המזבח במקדש שלמעלה, ושאל על הארון ועל היכל קדשי קדשים, והשיבו לו, אם יהיה הרצון שיתברר בהינה זאת יבא משיח, והוא בזכות לימוד תורה לשמה בקדושה וביהודים".

ויש להזכיר מה שכתב זק"ק בספר זקן ביתו (אבות פ"ב מ"א אופן י"ה, ושם מ"י אופן ח') "שמעתי מאאמור" רבי יצחק יהואל הכ"מ זלה"ה, בשם רבינו אלקי רבי אלימלך לזה"ה, שכ"ה שנים היה מתנהג כמדה טובה אחת שיבא לכל השלימות של מדה זו, ועדיין לא גמרתיו אותה לעשות עד תכליתה. ושאלו אותו התלמידים הקדושים, מה הוא שרבינו זהיר במידה זו כל כך, השיב להם, כי מי שאוחז עצמו להתנהג כמדה טובה אחת בכל השלימות, לא מיבעיא שיש לו זיכוך גדול לגוף שלו ממדה זו לכד, אלא שכל המדות טובות נמשכין אחר מדה טובה זו, ועל זה כיונו רז"ל (עיין פיהמ"ש להרמב"ם מכות סוף"ג) ואומרים עשה אפילו מצוה אחת בשלימות, כאילו עשה וקיים כל תרי"ג מצות, כנודע".

כמו כן כתב בזהר חי (ח"ב דף שסד ע"ב) "ולרבינו ר' אלימלך זי"ע, נתגלה אליהו הנביא ז"ל פנים בפנים בלבוש שלו שני פעמים, והוא מדריגה גדולה עד מאוד, והוא מזדעזע הרבה, ולולי שמתלבש בגוף אין ביכולת לסבול כלל אורו הרב".

מעלת ההכנעה

עוד איתא בנוצר חסד (פ"ג מ"ז): כלל זה יהיה בידך, אם אין הכנעה אמיתית אין משיג מעם נועם זיו השכינה והוא טעות מקליפת נוגה, סובר שיש לו הארה ומשיג רוח הקודש והכל טעות, כמו שאמר אדונינו המלך רבינו אלימלך כי לפעמים בלילה והשכות הזמן, עין נרקב מאיר כמו נר ואור, ולכן כלל גדול אם אין הכנעה אין דביקות ואין רוח הקודש, והכל טעות.

ישם כתוב לאמור (פ"ו מ"ב): לא יאספו שום אסיפה של מצוה אלא אצל איש שיש להם הכנעה ובושה ממנו על כל פנים מעט, כי קבלה מרבינו הקדוש אלימלך שכל אסיפה שאין שם ראש, הס"מ ימ"ש נעשה ראש.

עוד כתב זק"ק בעל דמשק אליעזר בספר בן ביתי: "שמעתי מאאמור"ר מובהק הרב הקדוש רבי יצחק יהודה יחיאל זלח"ה, שסיפר לי בשם רבינו רבי אלימלך זלח"ה מליזענסק, שכל ימיו היה חופש בדרכי השם יתברך, להיות בשפלות הרוח אין ממש, בלי שום ישות גשמיות, אלא כשבא לפניו איזה ישראל להושיע לו לצורכיו, בין בכלל או בפרט, אז היה מתגבר באיזה ישות קדושה, ואמר אני יכול להושיע לישראל בתפילתי, ולא אחר. ואמר, בוודאי ישמע הקב"ה את תפילתי, עבור איש ההוא, וכך היה מנהגו כל ימיו".

וזו היא דרכן של צדיקים שיכולים לשלב בחדא מהתא שתי הנהגות, מצד אחד היו שפלים בדעתם ונמוכים ברוחם בכחינת 'אין' מוחלט, ומצד שני - כשהיו צריכים לפעול ישועות נתלבשו עם לבוש גאות ובעוז רוח לפעול בשמי השמים ישועה עבור כלל ישראל.

עוד איתא שם: "שמעתי מרבינו אלקי קדשי הקדשים רבי אלימלך זלח"ה, שאמר בפיו הקדוש שיש בני אדם שהיצר הרע אין עושה אותם כלום, ועיז אותם לעבוד את הבורא בחשק ובשמחה בלי שום מניעה ממנו, והוא המתין עד שיתגדלו לבחינת מודיגת ישראל נאה או חסיד גדול או רב וראש הדור, ואז יכול היצר הרע לעשות עמו דבר גדול כרצונו, ואמר רבינו הנ"ל בפיו הקדוש שהמתין היצר הרע לאדם הזה עד המשה ועשרים שנה, ואז עושה עמו כרצונו והבן".

וכתב זק"ק בנתיב מצותיך בזה הלשון: ושמע מורי המי הצדיק מוהר"ר אברהם מרדכי מפנימשב, מפיו של רבינו אלימלך שאמר, ינוחו מלחלוק עלי שתים שנים, ואביא משיח וגאולה שלימה.

עוד איתא בזהר חי: "ורבינו אלימלך אמר, שאינו יכול לסבול בערב שבת אחר הטבילה את בוסמין וריחין דגן עדן, כי הצדיקים הרבה פעמים מריחין ריח גן עדן. והסכה, שבעת

עבודה ותפלה ולמוד תורה, באים נשמות מנגן עדן לסייע להם, ומהם מלבושיהם מריחין ריח גן עדן".

וכ"ק אאמור'ר זצוק"ל היה מפרש 'משה שפיר קאמרת' על דרך 'אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וכתוב 'ולא ידע איש את קבורתו' ומכל מקום נאמר 'ויקבור אותו בגיא', כי אמל משה רבינו נאמר (במדבר יב, ג) "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ולכן כאשר רוצים לידע היכן נטמן משה, הסימן הוא 'בגיא' במקום השפלות, שרואים את הצדיק שהוא אין ואפס בביטול ממש, שם הוא מקום קבורתו של משה רבינו.

ואמרו חז"ל (מועד קטן יז.) על מאמר הכתוב (מלאכי ב, ז) "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא", אם דומה הרב למלאך ה' - יבקשו תורה מפיו. ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיו. ויש לדקדק, וכי מי יודע איך נראה מלאך, וא"כ מהו פירוש אם דומה הרב למלאך ה' ויש לומר שמלאך - 'לית לה מגרמה כלום', כי הוא רק כח רוחני שנשלח לעולם כדי לקיים שליחותו, כגון אדם שמתרפא מחוליו, הרי זה על ידי המלאך רפאל שעושה שליחותו, ונמצא שמלאך רפאל פירושו כח הרפואה שהקב"ה שולח לעולם.

ואם הרב דומה למלאך ה' צבאות - דלית לה מגרמה כלום, ורק מוסר את התורה שקיבל במסורה בלי להכניס את הישות שלו ואת הסברות שלו, בכך הוא דומה למלאך ה' צבאות, כי המלאך אינו שליח בלבד, אלא כל מהותו הוא השליחות. והיינו שאינו בריה בפני עצמו המקיים את השליחות, אלא כל הגברא' שלו הוא השליחות. וכאשר הצדיק מתנהג באופן זה, אזי הוא מוסר 'תורת ה', משא"כ כשמרגיש עצמו לישות אין זה תורת ה' אלא תורת עצמו.

וזהו העבודה הנזכרת בכתבי הבעש"ט והמגיד, אשר כל עניינם הוא להגיע אל הביטול האלוקי המוחלט, וכפי שרואים בספה"ק נועם אלימלך את גודל שפלות רוחו ושברון לבו, וגודל ענוותנותו. ושמעתי פעם שמועה בשמו של הרבי ר' אלימלך כי ככל שהאדם מוזיק עצמו לאין ולאפס, צריך לידע כי באמת הוא הרבה יותר אין ואפס ממה שהוא סובר.

ויש לידע כי מרירות עדיין נכללת בגדר הטוב, אבל עצבות היא כח רע, כמו שאמרו צדיקי בית סלאנים, ויש להתרחק מכך עד קצה האחרון. והיינו שהגם שהאדם צריך להחזיק בדעתו שאינו כלום, אסור לו לומר שממנו כבר לא יצמח כלום.

יעזור השי"ת שזכותו הגדולה של בעל ההילולא תגן עלינו ועל כל ישראל, וכל אחד יתברך בגשמייות וברוחניות, ויזכה להגיע אפס מעט לדרגת הענוה והשפלות על ידי שירגיש קירבת אלקים לי טוב, וכיון שהצדיקים מתקנים את הלקי ביהמ"ק על ידי תורה ויהודים, אנו

מקווים ומצפים שבמהרה יבנה בית המקדש בכיטול כל המעכבים והמפריעים מתורה ארץ ישראל, כמאמרם (סנהדרין צח). אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזולה מישראל. ויה"ר שהמעבר לימות המשיח הנעשה בימים אלו יהיה בהסד וברחמים כמאמר הנביא זכריה (א, טז) "לכן כה אמר ה' שבתו לירושלם ברחמים ביתי יבנה בה נאם ה' צבאות", ונזכה לראות בעיני בשר את הכהנים בעבודתם ולוויים בישרם ובזמרם וישראל במעמדם מתוך בריאות נחת והרחבת הדעת אמן ואמן.

דא"ח בשולחן הטהור לרגל יומא דהילולא

של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע תשפ"ד

י"ל ע"י מכון "אוצרות קארנא" שע"י מרכז מוסדות קארנא בארה"ק | רח' מרים הנביאה 14 רמת בית שמש |
 טל. 072-25-25-800 פקס. 072-25-25-801 | להערות ולקבלת הגליון com-email@komarne-otzrot